

Gy z -Molnár Árpád

## **MENT OSZTAG GYAKORLAT VÉGREHAJTÁSA OROSHÁZA-KISCSÁKÓN, 2017. FEBRUÁR 8-ÁN**

### **Absztrakt**

A BM Országos Katasztrófavédelmi F igazgatóság 2016. november 21-i ment osztag gyakorlatának tapasztalatait felhasználva, az Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség a téli rendkívüli id járási helyzetek felszámolására tett intézkedések bemutatására, a helyben rendelkezésre álló er kb l megalakított ment osztag gyakoroltatását hajtott végre 2017. február 8-án. A szerz célja, hogy a gyakorlat ismertetésével és tapasztalatainak feldolgozásával szemléltesse azokat a katasztrófavédelmi és együttm ködési feladatokat, amelyekre egy elzárt település megközelítése érdekében a kárfelszámolásban résztvev szervezeteknek célszer figyelemmel lenniük.

**Kulcsszavak:** ment osztag, gyakorlat, téli id járás, együttm ködés, katasztrófavédelem, polgári védelem

## **RESCUE TEAM EXERCISE ON 8<sup>TH</sup> FEBRUARY 2017 IN OROSHÁZA-KISCSÁKÓ**

### **Abstract**

The Disaster Management Office of Orosháza has accomplished a complex exercise (8<sup>th</sup> February 2017) for the rescue team formed from locally available forces in favour of practicing measures to eradicate extreme weather conditions in winter. This exercise was based on experiences of the rescue team exercise organized and implemented by the National Directorate General for Disaster Management on 21<sup>st</sup> November 2016.

The aim of the author is to present these exercise and process its experiences in order to illustrate those disaster management and cooperation tasks, which must be taken into consideration by the intervening organizations to approach an obturated township.

**Keywords:** rescue team, exercise, winter weather conditions, cooperation, disaster management, civil protection

## EL ZMÉNYEK

2014-ben, figyelemmel az el z években bekövetkezett jelent s károkat és közlekedési fennakadásokat okozó téli rendkívüli id járási helyzetekre, a Békés Megyei Védelmi Bizottság határozatot hozott az ilyen jelleg események kezelésére, amelynek mellékletét képezte egy ún. ment osztag utasítás kiadása. [1] A ment osztag utasítás figyelembevételével a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltsége (a továbbiakban: kirendeltség) 2017. február 8-án a téli rendkívüli id járási helyzetek kezelésére illetve felszámolására katasztrófa-felszámolási együttm ködési gyakorlatot szervezett, az érintett társszervek bevonásával. A szervezés során, az életszer ség növelése érdekében kiemelt figyelem hárult arra, hogy a csak helyben, illetve rövid id n belül (maximum 6 óra alatt) a kialakult káresemény helyszínére k érkező er k-eszközök kerüljenek bevonásra.

Tekintettel az el z ekben foglaltakra, a gyakorlás alapfeltételezése szerint 2017. február els hetében – az egész országra kiterjed – három napig tartó intenzív havazás kezd dik, amely els dlegesen a Békés megye nyugati területét, ezáltal az Orosházi járás területét érinti. A havazást folyamatos szélvihar kíséri, amely a frissen hullott aprószemcsés hóból, több mint egy m-es hótorlaszokat képez. Orosháza város, Kiscsákó (Geisztmajor) településrészét, amely a település központjától 24 km-re található és közúton csak egy irányból megközelíthet Nagyszénás fel l, a 4642. sz. alsóbbrend útvonalon keresztül, a hóátfúvás és a hótorlaszok gépjárm vel megközelíthetetlené teszik. A havazás és a szélvihar megrongálja a településrészre vezet villamoshálózati elemeket, amelynek következtében több mint 12 órája tartó áramszünet következik be. A kiscsákói településrész központjában és a környez három tanyán hozzávet leg 50 f lakik életvitelszer en, köztük egy vesebeteg.



1. ábra A gyakorlat helyszíne

(Készítette: Gy z -Molnár Árpád t . alezredes)

A kialakult rendkívüli helyzet kezelésére az Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség vezet je, egyetértve a Magyar Közút NZrt., Orosházi Mérnökség vezet jével – a helyben rendelkezésre álló technikai eszközök, gépjärm vek és személyi állomány bevonásával – ment osztág felállítását és alkalmazását kezdeményezi a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (a továbbiakban: Békés MKI) igazgatójánál, a ment osztág utasítás alapján.

A ment osztágba bevonásra kerültek az Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség, az Orosházi Hivatásos T zoltóparancsnokság (a továbbiakban: Orosházi HTP), az Orosházi Rend rkapitányság, az Orosháza Ment állomás, az illetékes áramszolgáltató továbbá a Körös Ment csoport (a továbbiakban: KMCS) és a Dél-Békés Ment csoport (a továbbiakban: DBMCS) gépjärm vei és technikai eszközei, kiegészítve a Honvédelmi Katasztrófavédelmi Rendszer (a továbbiakban: HKR) Szentesen – a kialakult esemény helyszínét 1 közúton 55 km-re – diszlokáló 37. II. Rákóczi Ferenc M szaki Ezred elérhet nehéztechnikájával. [2] [3] A ment osztág tevékenységének koordinálására helyszíni operatív törzs kerül megalakításra a Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség állományából, a Békés MKI katasztrófavédelmi sugárfelderít egység és mobil vezetési pont gépjärm (a továbbiakban: KSE) bevonásával. [4]

## A GYAKORLAT CÉLKIT ZÉSEI ÉS A MENT OSZTAG FELÉPÍTÉSÉNEK BEMUTATÁSA

A legfőbb cél, hogy a kárfelszámolásban érintett hivatásos rendvédelmi, honvédségi, állami, önkormányzati és önkéntes szervezetek helyben (járási szinten) rendelkezésre álló erőinek együttműködése, kommunikációja, közös feladatainak végrehajtása kerüljön modellezésre kifejezetten gyakorlati feladatok megoldásával.

További célként került meghatározásra, azoknak az országos és megyei szintű belső szabályzóknak a gyakorlati alkalmazása, amelyek egy rendkívüli esemény kialakulása során a katasztrófavédelem állományának tevékenységére rendelkeznek. [5]

A gyakorlatra megfigyelésként meghívásra kerültek azon szervezetek képviselői is, amelyek aktív feladatot nem hajtottak végre, azonban egy éles alkalmazás esetén bevonásuk prognosztizálható.

A meghatározott célok érdekében, az alábbi szervezetek gyakoroltatása és eszközeinek bevonása vált szükségessé:

Fsz.	Szervezet megnevezése	Jármű /eszköz (darabszám)	Létszám (f )	Megjegyzés
1.	Békés MKI	1	10	KSE
2.	Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség Orosházi Hivatásos Tűzoltóparancsnokság	2	10	Tűzoltásvezető gépjármű Orosháza/2 gépjármű feckend
3.	Magyar Közút NZrt. Békés Megyei Igazgatóság, Orosházi Mérnökség	2	3	2 db Unimog (hómaró/kombinált)
4.	Orosházi Rendőrkapitányság	1	3	

5.	Orosháza Ment állomás	1	2	
6.	Magyar Honvédség 37. II. Rákóczi Ferenc M szaki Ezred	3	11	felvezet járm , tréler, PTSZ-M
7.	Dél-Békés Ment csoport	1	4	tehergépjárm
8.	Körös Ment csoport	1	1	drón
9.	EDF DÉMÁSZ Zrt.	1	2	
<b>Összesen:</b>		13	46	

1. táblázat A ment osztag gyakorlatba bevont szervezetek, er k és eszközök

(Készítette: Gy z -Molnár Árpád t . alezredes)

A ment osztag összeállítása, a járm vek és eszközök besorolása, a várható feladataikat figyelembe véve a feltételezett helyzetet, valamint a ment osztag utasításban megfogalmazott ajánlás alapján történt meg.

A ment osztag els és utolsó járm ve egy-egy hómaró adapterrel felszerelt Unimog típusú járm volt, amely biztosította az elzárt településrész megközelítését, illetve szükség szerint – pl. elháríthatatlan útakadály esetén – lehet vé tette volna, hogy az osztag az elakadás veszélye nélkül visszafordulhasson. A ment osztagot vezet Unimog járm von került elhelyezésre a Körös Ment csoport drónkezel je, a drón hatékony irányítása és a légi felderítés végrehajtása érdekében.

Másodikként a terepjáró-képesség t zoltásvezet járm került besorolásra, amelyen a ment osztag tevékenységét irányító személyi állomány nyert elhelyezést.

Harmadik helyre az Orosházi HTP gépjárm fecskend je került, amelynek t zoltói állománya az útakadályok (fa- és villanyoszlop kid lések) felszámolását illetve az egyéb jelentkező m szaki mentési feladatokat hajtotta végre.

A negyedik járm az áramszolgáltató hibaelhárító egysége volt, amely a villanyoszlop kid lés felszámolására, továbbá az áramszolgáltatás helyreállítására került beosztásra.

Az osztag ötödik és hatodik járm ve a ment szolgálat esetkocsija, illetve a DBMCS összekerékhajtású szállítójárm ve volt. Az esetkocsi és állománya hajtották végre a gyakorlat

egészségügyi biztosítását, valamint felkészültek a feltételezett vesebeteg személy vizsgálatára és elszállítására. A DBMCS szállítóeszközeire a lakosság ellátásához szükséges anyagok, élelmiszerek valamint a gyakorlat résztvevőinek védőital ellátmánya kerültek felmálházásra.



1. kép A mentőosztag összeállítása

(Készítette: Baráth Ilona t. f. hadnagy)

A Magyar Honvédség PTSZ-M járműve nem a mentőosztag részeként került alkalmazásra, mivel terepjáró képességéből fakadóan a nehezen megközelíthető tanyák felderítésére és az ott élő személyek kimenekítésére – amely személyeket a Gyulai Szakképzési Centrum, Kossuth Lajos Szakképzési Iskolája és Kollégiuma közösségi szolgálatot teljesítő 11 diákja játszott – került külön gyakorlati mozzanat során alkalmazásra. Mentőosztagon kívüli alkalmazásra került továbbá a rendőrségi állomány is, amely kiegészülve a polgárőrök tagjaival, hasonlóan egy éles alkalmazáshoz, forgalomszabályozási és területzárási feladatokat hajtott végre.

## A GYAKORLAT EL KÉSZÍTÉSE ÉS F BB MOZZANATAI

2017. január 5-től a ment osztág utasításban, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi F igazgatóság f igazgatójának a hivatásos katasztrófavédelmi szervek rendkívüli téli id járási viszonyok során jelentkező feladataik végrehajtásáról szóló 75/2013. számú intézkedésében foglaltak szerint, a kirendeltség polgári védelmi felügyel je megkereste a téli rendkívüli id járási helyzetek felszámolásában a helyi szinten érintett szerveket és szervezeteket. Az egyeztetések lefolytatásával párhuzamosan, a felmerült észrevételek, javaslatok figyelembevételével, a gyakorlat felkészítési, levezetési és értékelési terve (a továbbiakban: FLÉT) kidolgozásra került.

A polgári védelmi felügyel által végrehajtott egyeztetések eredményeképpen, valamennyi szervezet döntésre jogosult vezet je írásban megkeresésre és tájékoztatásra került a végrehajtandó (rész)feladatokról és az igényelt er kr l, eszközökr l.

2017. január 24-én a kirendeltség – az el z leg a társszervek által véleményezett – FLÉT-et felterjesztette a Békés MKI igazgatójának jóváhagyás céljából. A jóváhagyott FLÉT elektronikus úton, továbbá eredetben a résztvev knek 2017. január 30. és február 2. között megküldésre került.

A gyakorlat el készítése érdekében 2017. február 2-án, az Orosházi Polgármesteri Hivatal kistanácstermében felkészít foglalkozáson került ismertetésre a gyakorlat pontos menete, id számvetése, a forgalomszabályozási feladatok, továbbá a kommunikáció rendje, eszközei és a használt kommunikációs csatornák. A felkészít foglalkozáson elhangzottakról emlékeztet , valamint kommunikációs és tevékenység lista készült, amely megküldésre került a résztvev szervezetek képvisel i részére.

Az esemény sajtónyilvános megszervezése érdekében a Békés MKI szóviv je tájékoztatta és meghívta a helyi, megyei és országos médiát.

A gyakorlat végrehajtása és el készítése során **0. mozzanatként** 2017. február 8-án 09:00 órától a kirendeltség t zoltósági felügyel je, az Orosháza-Kiscsákó beköt úton megkezdte a folyamatosan beérkező eszközökb l a ment osztág összeállítását, a gyakorlati helyszínek berendezését. A beköt út keresztez dése el tt a 4642. sz. út kb. 500 m-es szakaszát a gyakorlat id tartamára a résztvev járm vek biztonságos mozgása érdekében, a Magyar

Közút NZrt., Orosházi Mérnöksége figyelemfelhívó, illetve sebességkorlátozó táblákkal ellátta.

Az Orosházi Rendőrkapitányság és a Nagyszénási Polgári Egyesület a fenti útszakaszon 09:00 órától 14:00 óráig forgalomszabályozó és -irányító tevékenységet látott el, a balesetek megelőzése érdekében.

09:00 óra és 10:00 óra között a Gyulai Szakképzési Centrum, Kossuth Lajos Szakképző Iskolája és Kollégiuma közösségi szolgálatot teljesítő diákjait, az Orosházi HTP katasztrófavédelmi megbízottja kiszállította és elhelyezte az előző leg meghatározott felállítási helyeikre. A katasztrófavédelmi megbízott, a gyakorlat során folyamatosan felügyelte a diákok tevékenységét és feladatuk elvégzését követően 13:00 órakor visszaszállította őket az oktatási intézménybe.

09 óra 30 perctől a Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség állományából – a Békés MKI KSE járművének alkalmazásával – megalakításra került a megyei helyszíni operatív törzs, amely 10:00 órától 13:00 óráig működött. Az operatív törzs megalakítását követően sor került a rádiópróba az együttes működő szervezetekkel, illetve a műveleti napló megnyitására.

Az előkészítő mozzanat keretén belül valamennyi résztvevő munka- és balesetvédelmi oktatásban részesült.

**1. mozzanatként** 09:00 óra és 09 óra 45 perc között az Orosházi Polgármesteri Hivatal kistanácsstermében a kirendeltség polgári védelmi felügyelőjének irányításával, törzsvezetési foglalkozás keretében a gyakorlatba bevont szervezetek vezetői és az egyéb meghívottak megismerkedtek a gyakorlat menetével, a mentőosztag utasításban foglaltakkal, a mentőosztag felépítésével, a bevont szervezetek feladatával, a HKR működésével, valamint a Magyar Honvédség bevonható erőivel és eszközeivel. (A törzsvezetési foglalkozást követően a résztvevők átvonultak a kiscsáki helyszínre.)

**2. mozzanatként** 10 óra 20 perctől 11 óra 35 percig a területi felügyelő irányításával az előző leg összeállított mentőosztag végrehajtotta a FLÉT-ben meghatározott feladatát, amelynek keretében sor került a Körös Mentő csoport drónjának légi felderítésére, a Magyar Közút hómaróval ellátott járművének vezetésével a mentőosztag menetére és a Kiscsáki településrészre bevezető hozzávetőleg fél kilométeres útszakasz hómentesítésére. A mentőosztagba sorolt Orosházi HTP állományának műszaki mentési beavatkozására (fa- illetve villanyoszlop kidőlésből származó útakadály megszüntetése), továbbá az EDF



DÉMÁSZ szakembereinek áramhálózat helyreállítási munkálataira. A ment osztag a fenti feladatok után megközelítette a településrész központját.



## **2. kép Fakid lésb l származó útakadály felszámolása**

**(Készítette: Baráth Ilona t . f hadnagy)**

A **3. mozzanat során** 11 óra 40 perct l 12 óra 15 percg a Magyar Honvédség PTSZ-M típusú közepes, lánctalpas szállító járm ve végrehajtotta az Orosháza-Kiscsákó környéki tanyák felderítését, az ott él lakosság imitálását végz , közösségi szolgálatot teljesít diákok kimenekítését. A Magyar Honvédség feladatának és kommunikációjának támogatása érdekében az Orosházi HTP t zoltóparancsnok-helyettese összeköt tiszti feladatokat látott el.

A **4. mozzanatban** 12 óra 20 perct l 12 óra 45 percg Orosháza-Kiscsákó központjában a DBMCS állománya lakosságellátási feladat keretében a gyakorlat résztvev inek véd italt osztott, továbbá az Orosháza Ment állomás ment dolgozói megvizsgálták és elszállították a településrészen él vesebeteg személyt.

**5. mozzanatként** 13:00 órától 14:00 óráig került végrehajtásra a gyakorlat értékelése és a tapasztalatok feldolgozása konzultáció formájában, továbbá a feladok végrehajtásában érintett állomány étkeztetése és a helyszínek visszaállítása az eredeti állapotba.

## A GYAKORLAT VÉGREHAJTÁSÁNAK TAPASZTALATAI

A gyakorlat a FLÉT-ben foglaltak szerint, az időszámvetést betartva személyi sérülés, valamint anyagi kár nélkül került végrehajtásra. A gyakorlat kommunikációja az elzárás legelőször résztvevőknek megküldött kommunikációs és feladatterv alapján a BÉKÉS SZOLG 9-es EDR csatorna alkalmazásával sikeres volt.

A kommunikáció során az EDR működésében többször volt tapasztalható szolgáltatás-kiesés, amely a rendszer korlátozott lefedettségére vezethető vissza. A tapasztalt szolgáltatás-kiesések az eredményes végrehajtást nem veszélyeztették, mivel hírvivő útján a szükséges és elégséges kommunikáció biztosítható volt.

A helyszíni operatív törzs a műveleti naplót pontosan vezette, feladatainak – köszönhetően a jelentős tapasztalattal rendelkező katasztrófavédelmi állományának – maradéktalanul eleget tett.

A közösségi szolgálatot teljesítő diákok a feladatukat fegyelmezetten, nagy odaadással hajtották végre, gyakorlatokba alájátszó feladatokra történő igénybevételek – megfelelő felügyelet biztosításával – a továbbiakban is javasolt.

A gyakorlat időtartama alatt, rövid idő szakokra többször került sor a 4642. sz. út teljes lezárására a résztvevők és nehéztechnika biztonságos közlekedése érdekében, amelyet minden esetben az erre a feladatra kiképzett rendőr és polgárőr állomány közösen hajtott végre.

A résztvevő szervezetek állományának munkája és hozzáállása a gyakorlati feladatok végrehajtásához jó, valamint fegyelmezett volt. Szükséges kiemelni a Magyar Honvédség és a Magyar Közút állományát, akik mind a gyakorlat előkészítése, mind a végrehajtása során példaeértékű tevékenységet fejtettek ki.

A Békés MKI igazgatójának engedélyével a kirendeltség tisztségviselői felügyelje 1 alkalommal, a kirendeltség polgári védelmi felügyelje 3 alkalommal nyilatkozott a jelenlévő médiának. A sajtó képviselőinek tevékenységét a helyszínen a Békés MKI szóvivő koordinálta.

A résztvevő szervezetek visszajelzése alapján, pozitívumnak értékelték a „bemutató” jellegű mellékelését és azt, hogy valamennyi erő és eszköz gyakorlati feladatok teljesítésére került igénybevétele.

A katasztrófa-felszámolási együttműködési gyakorlatot során, valamennyi a FLÉT-ben érintett szervezet állománya jelen volt és a meghatározott feladatát végrehajtotta, ezáltal a gyakorlat fő célja teljesült. A gyakorlat lehetőséget adott szakmai konzultációra, valamint a helyi szinten beavatkozó szervezetek egymás tevékenységét érintő feladatainak megismerésére. A végrehajtott feladatok egy esetlegesen bekövetkező téli rendkívüli időjárási helyzetből adódó kárfelszámolásnál lehetőséget teremtenek, az érintett szervezetek közötti hatékonyabb kommunikációt, és a közös beavatkozás eredményes elvégzését.

## FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] a Békés Megyei Védelmi Bizottság a rendkívüli téli időjárási viszonyok során jelentkező feladatokra való felkészüléséről szóló 12/2014. (XI. 6.) számú határozatának mellékleteként kiadott mentőosztag utasítás
- [2] 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- [3] 290/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- [4] 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
- [5] a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Főigazgatójának 75/2013. számú intézkedése a hivatásos katasztrófavédelmi szervek rendkívüli téli időjárási viszonyok során jelentkező feladataik végrehajtásáról

**Gy z -Molnár Árpád t . alezredes**

Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség

polgári védelmi felügyel

arpad.gyozo@katved.gov.hu

**Ltc. Árpád Gy z -Molnár**

Disaster Management Office of Orosháza

civil protection inspector

arpad.gyozo@katved.gov.hu

ORCID-azonosító: 0000-0003-2046-8658

A kézirat benyújtása: 2017.04.27.

A kézirat elfogadása: 2017.06.08.